

Geachte burgemeester, wethouders, en gemeenteraadsleden van de gemeente Groningen,

Wij doen een beroep op u om het behoud van culturele broedplaatsen en de veiligheid en het welzijn van kwetsbare gemeenschappen in Groningen te waarborgen.

Nadat deze gemeenschap het monument van de sloop heeft gered, is er een nieuwe culturele broedplaats ontstaan

De afgelopen twee en een half jaar is de voormalig leegstaande jeugdsynagoge aan de Folkingedwarstraat getransformeerd tot een culturele hub die open is voor het publiek en een *community centre* voor de LHBTQ+ gemeenschap, vrouwen, en andere minderheden: een unieke plek in Groningen waar honderden mensen van afhangen.

Een van de laatste overgebleven gebouwen van het Joodse kwartier in Groningen, de Jeugdsjoel, zou op de gevel na gesloopt worden in 2023. Dit is toendertijd voorkomen door een coalitie van gemeenteraadsleden, de krakers die het gebouw bezetten voor haar voortbestaan, en buurtbewoners.¹

Het verzoek toen, en het verzoek nu, is om het gebouw open te houden voor het publiek en om het gebouw een sociale functie te geven die recht doet aan de culturele geschiedenis van het gebouw.²

De gemeente Groningen zegt dat het tijdelijk plan voor het gebouw als trainingscentrum noodzakelijk is

Het huidige plan van de gemeente Groningen is om het sociale centrum te ontruimen om tijdelijk voor minstens 3 jaar plaats te maken voor een trainingscentrum voor handhaving en ambtenaren, totdat de gemeente een permanente functie kan bedenken. Dit zou betekenen dat het gebouw haar sociale functie verliest en niet meer toegankelijk is voor het publiek. De gemeente claimt dat dit tijdelijke plan noodzakelijk is³, omdat coöperatie en communicatie te stroef zou zijn verlopen om samen te werken met het huidige *community centre*. Dat is echter verre van de ervaring van de gemeenschap van de Jeugdsjoel, die zich continu cooperatief heeft opgesteld, en in contact is gebleven met de gemeente.

Het voorgestelde plan van de gemeenschap voor een gebruiksovereenkomst is snel van tafel geveegd

Daarnaast heeft de gemeente het plan van de huidige gebruikers en bewoners van de Jeugdsjoel, om samen te werken met de gemeente om de sociale en publieke functie te behouden op basis van een gebruiksovereenkomst snel afgewezen, puur op basis van het feit dat het gebouw gekraakt is. Echter is de reden dat dit gebouw nog overeind staat dankzij de gecombineerde inzet van buurtbewoners en de krakers die het pand bezetten precies voor deze reden. De gemeente doet hiermee tekort aan de inzet van de Jeugdsjoel en haar gemeenschap om het historische karakter en Joodse culturele erfgoed te behouden dat verloren zou zijn gegaan in de sloop.

De culturele broedplaats biedt al een zeer belangrijke publieke functie

De gemeente zegt ook dat "*een (gedeeltelijk) publieke functie op de langere termijn het meest wenselijk is.*"³ Maar de culturele broedplaats die er nu zit, de Jeugdsjoel, biedt deze functie al: een initiatief gestart door en bedoeld voor haar *community*, geboren uit een gemeenschappelijke noodzaak voor zo'n soort plek. Gemotiveerde Groningers hebben deze plek opgebouwd zonder ooit subsidies te ontvangen, compleet draaiend op vrijwilligersbasis, en willen dat ook graag blijven doen. De gemeente Groningen erkent zelf ook het hoge culturele en sociale belang van dit soort ruimtes.⁴

De Jeugdsjoel is een unieke kans voor jonge creatieve Stadgers

Groningen staat bekend als een jonge, creative, multiculturele en openlijke queer stad. En toch zijn er nog steeds veel obstakels die jonge creatieve Stadgers onthouden van organiseren⁵, zeker als zij behoren tot een minderheid: zij hebben zelden beslissingsbevoegdheid vanwege hun leeftijd, hebben vaak weinig geld, en zijn over het algemeen bendeerd in de samenleving puur omdat ze zichzelf zijn. De Jeugdsjoel opende een unieke deur voor deze mensen om iets noodzakelijks te creëren voor hunzelf, en vele zijn met hen mee gaan doen in de afgelopen jaren, wat heeft geleid tot de gemeenschap van honderden die nu aanwezig is.

In een tijd waarin eenzaamheid vaak wordt beschreven als een epidemie, biedt de Jeugdsjoel een unieke plek voor gemarginaliseerde groepen om samen te komen in veiligheid en gemeenschap (groepen als queer mensen, vrouwen, personen van kleur, en vele anderen). Dit is dan ook geen toeval: in Groningen is er een sterk tekort aan ruimtes waar mensen van deze groepen *zelf* kunnen organiseren, zonder winstoogmerk. Zonder de Jeugdsjoel verliezen deze mensen hun enige plek in de stad waar dit kan, en zou hun gemeenschap dakloos raken.

Dit gaat om de veiligheid van de meest kwetsbare bewoners van Groningen

De gemeente schrijft: "*De directie Veiligheid zal het pand in gebruik gaan nemen als opleidings- en trainingslocatie voor professionals binnen de thema's ondermijnende criminaliteit en maatschappelijke weerbaarheid.*"³ Hierin wordt niet erkend dat de gemeenschap van de Jeugdsjoel voornamelijk bestaat uit vrouwen en minderheden; misschien wel de meest kwetsbare mensen in onze Stad, dankzij op discriminatie gebaseerd geweld. De veiligheid en het welzijn van deze mensen hangt af van het bestaan van ruimtes waar zij met elkaar kunnen verbinden en elkaar kunnen helpen. Daarnaast woont er een groep queer personen in de Jeugdsjoel: als de plannen van de gemeente doorgaan, komen deze bewoners op straat te staan, zonder een plek om heen te kunnen. De consequenties van een ontruiming zijn des te meer gevaarlijk voor LHBTQ+ mensen in deze samenleving waarin homohaar helaas nog steeds een alledaags fenomeen is. Omdat de reden voor het verzoek tot ontruiming is voor het tijdelijk gebruiken van de ruimte, vragen wij de gemeente om het recht en de noodzaak op huisvesting en veiligheid voor deze kwetsbare gemeenschappen zwaarder te wegen dan de baat die de gemeente heeft op het gebruiken van het pand als tijdelijk trainingscentrum.

Ons verzoek

Wij verzoeken dat het college van de gemeente Groningen de Jeugdsjoel als culturele broedplaats die het nu is, open houdt totdat een beslissing is genomen over een lange-termijn invulling van het gebouw. Het is onze hoop dat de belangen van het monument, de *community* en bewoners van de Jeugdsjoel, de kunstenaars, de vrouwen, de Joodse gemeenschap, de buurtbewoners, de LHBTQ+ gemeenschap en andere minderheden in deze stad, mee worden gewogen in deze beslissing.

Bronnen:

1: Van Akkeren, G. (2023, 26 oktober). Rechtszaak tegen plannen voor jeugdsynagoge. *OOG Groningen*. <https://www.oogtv.nl/2023/10/500409/>

Veenstra, T. (2023, 1 november). Krakers blij met ‘eerste overwinning’ rond jeugdsjoel: ‘Nu nog bewijzen dat ze echt om de zaak geven’ *OOG Groningen*. <https://www.oogtv.nl/2023/11/krakers-blij-met-terugkeer-jeugdsjoel-in-gemeentelijke-handen-nu-nog-bewijzen-dat-ze-echt-om-de-zaak-geven/>

2: Van Akkeren, G. (2024, 4 juli). Krakers: omwonenden willen graag buurtcentrum in voormalige jeugdsynagoge. *OOG Groningen*. <https://www.oogtv.nl/2024/07/omwonenden-willen-graag-buurtcentrum-in-voormalige-jeugdsynagoge/>

3: Burgemeester en wethouders van Groningen. (2026). Toekomstige invulling voormalige jeugdsynagoge Folkingedwardsstraat 16. In *gemeenteraad.groningen.nl*. <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Toekomstige-invulling-voormalige-jeugdsynagoge-Folkingedwardsstraat-16.pdf>

4: *Broedplaatsen*. (z.d.). Gemeente Groningen. <https://gemeente.groningen.nl/broedplaatsen>

5: *Culture? Ask young people*. (2022, 9 juni). University Of Groningen. <https://www.rug.nl/news/2022/06/cultuur-vraag-het-de-jongeren?lang=en>